

soort bleken te behooren. De zender berichtte mij nader, dat in de sloten van het Asserbosch deze dieren veel voorkomen. Dat is dus een rijke vindplaats meer in ons land.

Nog berichtte ons mej. Friedy Beucker Andrae de vondst van *Crocus vernus* in de Scheveningsche boschjes; de heer A. Kok zond een wit ex. van de paarse doove-netel (alleen 't honingmerk was gekleurd. Verleden jaar verzuimden wij te melden de vondst van *Hesperis bicuspidata*, door den heer Brouwer te Deventer en van *Sparassis crispa* in 't Velper bosch (een nieuwe paddenstoel voor ons land) door mej. Car. Lindo te Arnhem.

De heer Koornneef, alhier, zond ons een ex. van *Anemone appenina*, door hem gevonden te Heemstede, en de heer Des Tombe, van *Gagea arvensis*, gevonden bij Voorhout.

De heer A. Ogterop te Middelburg zond ons een tekening van een speenkruidplant, door hem gevonden, die twee bloemen vertoont vlak bij elkaar op één steeltje.

Bandvorming bij Wilgen

schijnt niet zoo heel zeldzaam te zijn. Wij ontvingen een tiental ex. en berichten uit verschillende plaatsen van ons land

Over paddenstoelen.

Naar aanleiding van de mededeeling van den Heer Kok Ankersmit in No. 10 Deel IV van *De Levende Natuur* 't volgende. Dit najaar heb ik de *Polyporus frondosus* ook in mijne collectie kunnen opnemen. 't Exemplaar was gevonden achter 't kasteel „Groeneveld,” in de richting van Hilversum. Dat exemplaar was niet zoo groot, maar toch zeer fraai gevormd.

Uit dezelfde omgeving echter gewerd mij een andere champignon, die ± 2 kilo woog en wel de *Hydnum cirraloides* var. *caput ursi* Tr. Stel u voor een vieraal Goudsche kazen, afnemend van grootte, op elkaar gelegd en dit geheel overlans gehalveerd. De ronde kant der kaasjes nu rijkelijk bezet met *Hydnum*-naalden, maar langer dan van andere soorten, en min of meer duidelijk tot groepen vereenigd, en u heeft ongeveer 't uiterlijk van zoo'n „Berenkop.” Algemeen schijnt deze soort niet te zijn. Ik tenminste had haar nog niet ontmoet. Evenwel, de historie der „Stinkzwam” leert, dat de verspreiding van een soort algemeener zijn kan, dan gedacht werd. De Stinkzwam b. v. komt in alle deelen van Baarn en omstreken voor. Zelf heb ik hem op tal van plaatsen hier gezien en dikwijls is de een of ander bij mij gekomen met het Duivelsel, den „bol”-toestand, om mij te vragen wat dat toch wel wezen kon? Opvallend blijft 't altijd, dat, niettegenstaande iedere champignon zoo bijzonder veel sporen produceert, verschillende soorten in zoo weinig exemplaren te vinden zijn.

Vele lezers van dit Maandblad zullen de schoone „Torenlaan” van aanzien kennen, die van den huize „Peking” loopt tot aan „de Naald.” Aan den ingang ervan staan twee bijzonder mooie, oude, zware beuken. Een daarvan was al een poos lijdende en vorigen zomer was 't treurig te zien, hoe hij nog wel zijn best deed, om bladeren te vormen; maar 't ging niet. Niet tot 't derde der normale grootte brachten zij 't. Nu is hij genummerd, om verkocht te worden en moet hij vallen door den ongevoeligen bijl.

Aan den voet nu van dien prachtboom kwamen dit najaar een groot aantal exemplaren voor van een champignon, die ik nog niet hier gezien had. Daar de determinatie mij niet met volkomen zekerheid gelukte, had Prof. Oudemans de goedheid mij te berichten, dat 't *Polyporus confluens* Fr. was.

Op mijne excursies gelukte 't mij niet nog een andere groeiplaats te vinden. En tal van voorbeelden zou ik kunnen bijbrengen tot bewijs, dat verreweg de meeste sporen of spoedig afsterven, of zeer lang een latent leven leiden, en 't van de „gunstige omstandigheden afhangt” wanneer zij kiemen.

Ten slotte nog een ervaring bij 't bewaren der champignons. De paraffine-methode bleek mij vaak wel de champignons goed te conserveeren, maar de paraffine heeft eigenschappen, die lastig zijn. Zeer langzaam, maar zeker dringt zij tusschen kurk en flesch door en ook door de kurk. 't Gevolg is dat de flesschen van buiten vettig worden en 't geheel er onooglijk uit ziet. Bij gebruik maken van ± 2 à 3% Formaldéhyde-oplossing met $\frac{1}{2}$ % keukenzout doet zich dat bezwaar niet voor, en exemplaren van 2 jaar oud zijn nog zeer goed, uitgezonderd natuurlijk de kleur, die bij de meeste soorten spoedig min of meer teniet gaat.

Baarn.

C. BIERHAALDER.

P. S. Zijn er onder de lezers van dit Maandblad ook, die

mij de korstmossen, in hunne omgeving voorkomende, willen zenden? Gaarne wil ik hun met raad en daad helpen bij 't conserveeren van champignons.

Tros-Narcis.

Verleden jaar in Mei vond ik in 't wild in een boschje bij Vogelenzang een aantal ex. van Tros-Narcis (*Narcissus Tazetta*) op afstand van 1 Meter ongeveer van elkaar. De plant, waarvan ik u hier tekening toezend, verspreidde den *jonquille-odeur* bijzonder sterk en ver.

Ik kan jonge botanici aanraden, op de rangeerterreinen vooral de standplaats der afgedankte of op non-activiteit gestelde wielassen te doorzoeken, zij zullen er de heele landbouw-flora vinden van de landen, die de wielassen doorkruist hebben, toen er nog wagens op rustten.

Haarlem.

A.

Niet ver vandaar vond de heer H. Zijlstra te Amsterdam in 't laatst van Maart een eveneens verwilderd exemplaar van Sneeuwroem (*Chinodoxa*) dat hij voor ons meebracht.

Ten vervolge op het berichtje in de vorige aflevering kan ik U eveneens melden dat ik Dinsdag 13 Februari j.l., bezig zijnde met peilen in de rivier de Nieuwe Merwede, een springlevend exemplaar van *Hydrophilus piceus* zwemmende heb gevangen in de rivier aldaar bij Werkendam, op een afstand van 5 M. uit den oever ongeveer.

Aan de voorpooten zag ik, dat het een wijfjes exemplaar was.

J. TH. M. SMELT,

Opzichter van de Rijks-waterstaat.

Een verdacht gevecht.

Midden April een wandeling makende in de omstreken van Haarlem was ik getuige van een zeer merkwaardig schouwspel. Het was een strijd tusschen den groenen en den bruinen kikker om 't bezit van een sloot. De bruine, ongeveer 39 man (wanneer ik dat zoo mag uitdrukken) sterk zijnde, was in grooter getale aanwezig dan de groene. Hun wijze van oorlogvoeren was ook zeer ongewoon. Zij sprongen op elkaar en drukten elkaar in eene omhelzing, waarbij de ingewanden te voorschijn kwamen, dood. Alhoewel er een paar der grootste groene kikkers, die te groot waren om te omspannen, overbleven, bleven de bruinen bezitters der sloot.

Daar ik nooit gehoord had dat dit meer voorkwam, docht het mij belangrijk genoeg om in uw blad opgenomen te worden.

F. ADAMA V. SCHELTEMA.

't Lot der Zangvogels in Italië.

... Wilt U zoo goed zijn aan den Heer Thijsse te zeggen, dat ik naar het lot der *Zwaluwen* geïnformeerd heb; men zegt hier, dat ze niet opgepeuzeld worden, aangezien men ze aan de Riviera voor geluksvogels houdt. Een vrouw op de markt keek me met verontwaardiging aan, toen ik 't vroeg. „Denkt u soms, dat we ons geluk willen vergoeien?” was haar antwoord.

Men zegt van Noordelijk Italië, dat het daar eveneens is; maar in 't Napolitaansche of op Sicilië, waar de lui zoo doodarm zijn, denkt men, zal 't misschien wèl gebeuren.

In Les Oiseaux de France vond ik over *Hirundo Urbica*: C'est sur leur lieu de départ sur nos côtes méridionales, que l'électricité en fondroie des milliers et j'imagine que les inventeurs de cette coupable destruction, s'ils ne peuvent plus utiliser leurs oiseaux pour la parure, en font profit chez des industriels peu scrupuleux qui les conservent sous les nom de Bec-figues, Manorettes et même Ortolans.

Mentone.

H. CIJFVEER.

Zwaluwen.

Ter aanvulling van den heer mr. R. Baron Snoukaert van Schouburg bericht ik de lezers van *D. L. N.* dat boerenzwaluwen (*Hirundo Rustica L.*) evenveel buiten als binnenshuis haar nest maken.

Ik heb ze vaak onder polderbruggen, overstekende daken, vooral doorlopende gording en onder nokken zien nestelen. De zaak is maar of de plaats overdekt tegen elkander gesloten en met lijst, bint of dekstuk beschut is.

Men vindt ze ook wel in de sieraden boven inrijhekken,

poorten, enz. Terecht overal gemeen: broedende op overdekte plaatsen (*Albarda*).

Eens vond ik een nest der huiszwaluw (*Chelidon Urbica L.*) onder een ophaalbrug, tusschen een muuranker. Dit laatste kan als zeldzaam beschouwd worden.

Overschie.

H. VAN DAM.

Groote Watersalamander.

W. H. H. ik heb een goudmijn ontdekt. Op een boerenhofstede vond ik een put met die groote watersalamanders „Molge cristata, prachtige exemplaren!” Ze lagen paarsgewijs in 't zonnetje aan de oppervlakte. Ik ving er 12. Eén er van had in den bek een gewone kleine salamander *M. vulgaris*. Hij had deze in 't staarteind gegrepen en de achterpooten konden schijnbaar niet door zijn keel want de rest van de arme sukkel, die nog springlevend was, hing hem nog uit den mond.

Ik heb ze nu alle bij elkaar in 'n groote kuip water vol waterplanten en zoodra de zon schijnen wil, zal ik trachten de collectie te vergrooten. Gaarne wil ik eenige exemplaren aan andere liefhebbers afstaan tegen andere aquaria- of terrariumbewoners.

DR. SCHOUTEN. *IJzendijke*.

Correspondentie. (Voor zoover niet per brief beantwoord).

A. v. C., v. D. S., d. H. Neem voor uw kinderen: *Uit de Vlinderwereld*, door Uildriks en Vitus Bruinsma. Dat is juist geschikt om te leeren, te amuseeren en werk te geven. Als de jongelui er plezier in krijgen, neemt u later het groote Vlinderboek van Ter Haar er bij.

M. M. de V. te N. B. Er heeft in vorige jrg. en *In Sloop en Plas* al zooveel over 't maken van aquaria en terraria gestaan, dat wij niet vooreerst weer opnieuw de inrichting kunnen bespreken. Maar wij zullen u en vele anderen trachten te helpen door toezending van vorige afleveringen.

Binnenkort, hopen wij, verschijnt een klein goedkoop boekje, waarin alles nog eens saamgevat wordt, als wij er tijd en gelegenheid voor hebben, breiden wij 't meteen wat uit en teekenen er de nog niet geschetste waterplanten en dieren bij.

Dr. v. R. te W. Dr. Oudemans deelt ons mede: Tegenwoordig worden al Anflug-apparaten verkocht, waarin een ♂ vlinder gesloten wordt. Buitengewoon gevoelig voor deze methode is o. a. *Saturnia pavonia*, die echter 's nachts vliegt.

A. H. B. te Elst. Mooie duinpannen vindt u veel in de strook tusschen Katwijk en Schoorl en dan weer op Tessel. De boeken die u noemt zijn niet in den handel. Zie eens of een lid van de Botanische Vereeniging er u aan kan helpen. Over uw vogel misschien later, wij weten er nog geen antwoord op te geven.

J. J. de K. te Amersfoort. De anemonen-rijkdom van de Amersfoortsche bouwlandranden is ons bekend, we hebben er menig jaar van genoten. Bij Helmond en Eindhoven doet zich ook 't verschijnsel voor, dat *Anemone* zich aan 't open land heeft gewend; oorspronkelijk waren daar evenwel steeds bosschen. *Anemone* zaaien is goed, maar de wortelstokken overplanten is beter. In Mei of Juni als de bladeren gelen, voorzichtig uitgraven en niet te diep overbrengen, pas op de lichtgroene groeispitsen. *Anemone* met 7 en meer bladeren is niet zeldzaam.

G. H. te 's G. Van den winter of al eerder hopen wij aan uw verzoek om aanwijzing voor 't gebruik van een eenvoudig microscoop te kunnen voldoen.

T. W. H. te R. Zoo'n vergroeiing bij *Primula's* komt veel voor. Zie vorige jrg. bericht van Dr. A. C. Oudemans.

W. K. B. te *Twijzelerheide*. Ook aan *Hottonia* hechten zich vele vaste deelen uit het water, daardoor wordt het zuiverder. Uw diertjes zijn zoogenaamde waterslangetjes, en larven van muggen en libellen, uit de teekening is niet op te maken welke soorten. Op vraag 4 moet het antwoord nog gevonden worden, een gissing is wel mogelijk, maar geeft geen bevrediging.

J. M. te Rotterdam. Rupsenkastjes kunt u in alle soorten nemen; een groote inmaakflesch is ook al bruikbaar. Wenscht u bepaald een kastje, dan is een vierkante bodem aan te bevelen, de hoogte moet veel grooter zijn, minstens twee zijden moeten met gaas worden bespannen. Als u eens in Artis te Amsterdam komt, vindt u daar ideale

rupsenhuisen in menigte ten toon gesteld. In het 4de deel *D. L. N.* kunt u een photo er van vinden.

A. B. te Deventer. In de vorige afl. hebt u zeker alles nog reeds gevonden wat u wenschte te weten.

W. B. te Wageningen. Uw plantjes van 2 April lijken mij waterweegbree, die de oppervlakte niet heeft kunnen bereiken.

W. K., den Haag. Tusschen mann. en vr. ex. van mossels is geen oppervlakkig verschil aan te geven, evenmin als bij oesters, deze zijn bovendien tweeslachtig en verkeerden afwisselend in man. of vr. toestand. De gladde slang vreet bij voorkeur hagedissen.

T. M. te Groningen. Naar de soort van de made wordt onderzocht.

v. R. te R. Wat doet het er toe of u abonné bent of niet, zend gerust uw dieren ter determinering. Uit de beschrijving is niets op te maken.

Fl. J. te Voorschoten. We zullen uw aanbod dan maar liever niet plaatsen, het zou jammer zijn de Arums daar uit te roeien. Ze groeien elders genoeg.

C. B. v. B. Visschen worden overgezonden in daarvoor opzettelijk vervaardigde bussen. Een adres weet ik er niet voor. F. Pieters zal u kunnen helpen. Zijn adres vindt u in deze en andere afleveringen.

M. v. R. te 's G. Een afzonderlijke bloem aan den stengel is een heel gewoon verschijnsel bij *Hyacinthen*.

Gevraagd:

Ned. Amphibiën en Reptielen (behalve Boomkikker, groote Watersalamander, Ringslang, Padden, bruine en groene Kikvorschen) in ruil tegen de beide eerstgenoemde.

Dr. J. SCHOUTEN te *IJzendijke*.

Sturmia Loeséii, *Platanthera bifolia* *Orchis morio*, *Epipáctis palustris*, *Listera ovata*.

E. KEMPEES, *Nijmegen*.

(Frankceerkosten worden per omgaande vergoed).

Wie der lezers van *D. L. N.* helpt me voor mijn schoolterrarium aan een paar ringslangen, heikikkers, hazelwormen, salamanders, boomkikvorschen en hagedissen.

Om overtollige moeite te voorkomen verzoeken vooraf bericht per kaart.

Tot wederdienst bereid,

D. WIJMA,

Hoofd der school.

Middenvaart (Lemsterland), 13 April 1900.

2 mannetjes en 2 wijfjes van den Alpensalamander en 2 boomkikvorschen (♂ en ♀) respectievelijk in ruil voor 2 en 4 groote watersalamanders.

Achtend,

C. BALFOUR VAN BURLEIGH,

M. A. de Ruijterstraat 10, *Utrecht*.

Wortelstokken of levende planten van inlandsche Orchideeën (welke ook) en van *Helleborus niger*, *H. viridus L.* en *H. foetidus L.* Tot wederdienst ben ik natuurlijk, indien mogelijk, gaarne bereid.

H. S. M. VAN BOSSE.

Riouwstraat 144, *den Haag*.

Eenige levende hagedissen.

Prinsengracht 823.

H. H. ZEIJLSTRA.

Levering van diertjes voor het Aquarium en Terrarium.

Niet nog even vóór 't afdrukken van deze afl. verblijdt ons Dr. C. Kerbert, Directeur van 't Koninklijk Zoölogisch Genootschap „*Natura Artis Magistra*”, met het bericht, dat hij geen bezwaar heeft tegen het inwilligen van ons verzoek, om, bij wijze van proef, voor liefhebbers bovengenoemde dieren in voorraad te nemen en telkens zoolang die voorraad strekt op franco aanvraag af te leveren.

Over prijzen, verzending, vrachtberekening enz., in de volg. afl. Wie ongeduldig is en wien de prijs (die wel eens tegen kan vallen) onverschillig mocht zijn, kan nu al wel bestellen en geduldig wachten.

H.

Het vervolg van „*Gallen*” moet wegens plaatsgebrek tot de volg. afl. wachten; evenals een deel der correspondentie.